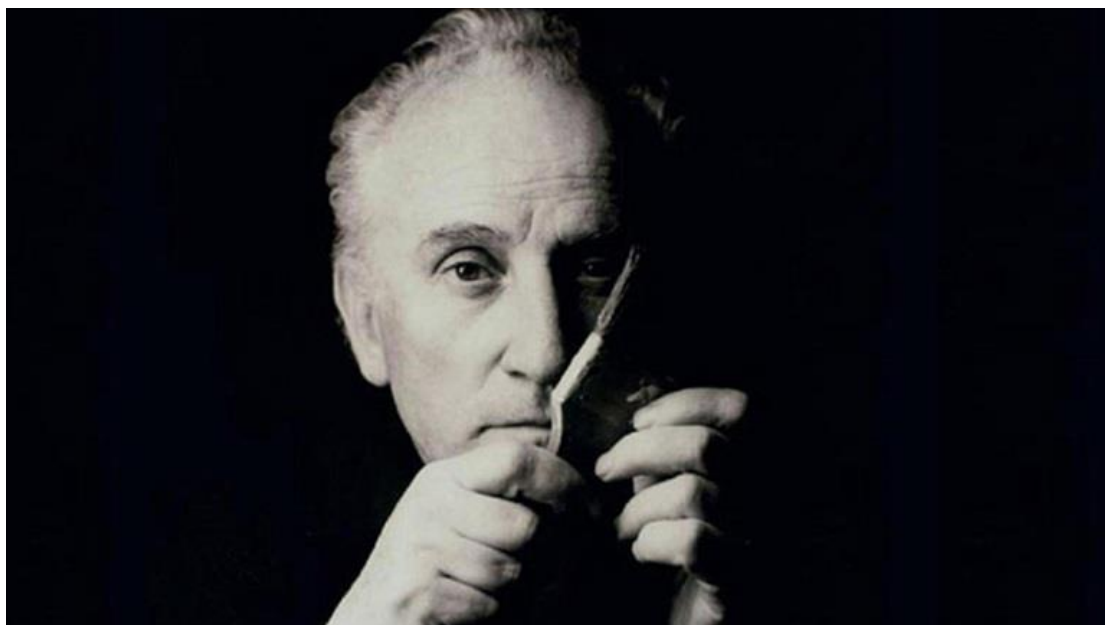


Τί είναι η Τέχνη;

του Δημήτρη Μυταρά

(Πηγή: *Εικαστική Παιδεία 2006, Τεύχος 22*)



Η τέχνη μοιάζει με κοινωνικό φαινόμενο, αλλά στην ουσία είναι ένα σχεδόν φυσικό φαινόμενο, κάτι σαν ηφαιστειακή εκτόνωση. Δεν καταγράφει την ιστορία ούτε κάνει ιστορία, ούτε προηγείται της εποχής της ούτε την ακολουθεί. Η τέχνη είναι ο έρωτας, με την πλατύτερη σημασία της λέξης, είναι η έκφραση και το ξεχείλισμα μιας πληρότητας. Δεν υπακούει σε θεωρίες, τις οποίες διαψεύδει μονίμως, έχει δική της λογική και δεν ερμηνεύεται με λόγια. Η τέχνη δεν είναι μαχητική ή ήρεμη, αλλά είναι σαν τον άνεμο, που άλλοτε είναι άγριος και δυνατός και άλλοτε γαλήνιος.

Η τέχνη δε μορφώνει αλλά κάνει κάτι περισσότερο, σε συνδέει με το μυστήριο της ύπαρξης. Δεν αποδίδει δικαιοσύνη, είναι πέρα απ' αυτή. Η τέχνη δεν στρατεύεται αλλά ανήκει στους αθώους, είτε αυτοί βρίσκονται στη φυλακή είτε πρόκειται για τον αυστηρό διευθυντή της απέναντι επιχείρησης.

Η τέχνη απευθύνεται σε ελεύθερους ανθρώπους, αλλά είναι πολύ δύσκολο να καταλάβει κανείς ποιοι είναι οι ελεύθεροι άνθρωποι. Η τέχνη δεν ερμηνεύεται ούτε με πολιτικά ούτε με καλλιτεχνικά μανιφέστα. Οι σχολές, τα υλικά, οι τεχνοτροπίες, οι κοινωνικές ανακατατάξεις, οι συζητήσεις, οι φιλοσοφίες και τα κείμενα

ασχολούνται μόνο με τα ερεθίσματα που δημιουργούν την τέχνη. Την ίδια όμως τίποτε απολύτως δεν την ερμηνεύει.

Η τέχνη δεν έχει σχέση με το μάρκετινγκ, τους πλειστηριασμούς και τιμές – όλα αυτά είναι ξένα σώματα. Το σπήλαιο του Λασκό δεν ήταν γκαλερί. Ο καλλιτέχνης συχνά δε γνωρίζει αν αυτό που έκανε, είναι καλό ή κακό. Σπάνια οι πρωτοπόροι πιστεύουν ότι είναι πρωτοπόροι.

Για την πρωτοπορία τους σίγουροι είναι αυτοί που τους ακολουθούν. Η τέχνη δεν απομυθοποιείται. «Όταν ξύσεις ένα αληθινό έργο τέχνης θα τρέξει λίγο αίμα», λέει κάποιος. Πολλά πράγματα μιμούνται την τέχνη και πολλοί μιμούνται τους καλλιτέχνες. Πολλοί καλλιτέχνες απαντούν σε ερωτήσεις που δεν υποψιάζονται. Απαντούν σε ανθρώπους που δε γνώριζαν την ερώτηση. Άλλο είναι η μόρφωση και άλλο η καλλιέργεια του πνεύματος. Η τέχνη ερμηνεύεται μόνο με τέχνη, όπως ο πιανίστας ερμηνεύει τη μουσική σύνθεση. Η τέχνη δεν προσδύει ποτέ, μην τη συγχέουμε με την επιστήμη, απλώς αλλάζει πρόσωπα και τρόπους, για να πει κάθε φορά τα ίδια πράγματα. Η τέχνη είναι κάτι πολύ απλό και ο καλλιτέχνης ένας σοφός. Σοφή και η γιαγιά του απέναντι διαμερίσματος, σοφός –καθόλου απίθανο– και ο πρόεδρος της Ακαδημίας.

Δείτε τα πρόσωπα των ανθρώπων καθώς περνούν από τις διαβάσεις των πεζών. Δείτε τους φθαρμένους τοίχους με τις σχισμένες αφίσες και τα πολύχρωμα συνθήματα. Δείτε τα κουρελιασμένα σύννεφα καθώς δύνει ο ήλιος το απόγευμα. Δείτε το απέναντι δέντρο καθώς βγαίνουν οι μικροί βλαστοί περιμένοντας την άνοιξη. Θα έχετε κάνει μια καλή αρχή και υπάρχει ελπίς να αισθανθείτε τα έργα όλων των εποχών.

Το μήνυμα του έργου τέχνης είναι πάντα ποιητικό, ακόμη κι όταν παριστάνει τις σφαγές της Χίου ή τις αρβύλες του Βαν Γκογκ. Δεν είναι υποχρεωτικό να αισθάνεστε και να αγαπάτε την τέχνη. Απλώς είναι ένα προνόμιο. Αλλά τι προνόμιο!

Πηγή: Δημήτρης Μυταράς, Τι είναι Τέχνη;, Εικαστική Παιδεία 2006, Τεύχος 22